

naj plahta leži v jami 24 ur. Potlej se jemlje iz jame in suši na kozah; ako pa se razstila po zemlji, treba jo je obračati, da bi se posušila. Peska v glini zato ne sme biti, ker bi on zamašil luknjice, a glina ne bi mogla prodreti v bilke. Taka plahta je uže dobra za streho. Pokriva se streha od zdolaj in sicer tako le: najprvo se položi prva plahta zdolaj, t. j. kjer je žleb; na njo se položi druga plahta tako, da bi zakrivala polovico prve; da bi se druga plahta dobro sprijela s prvo, treba je, da se prva pomaže do polovice z glino, in druga plahta se mora na njo dobro pritisniti; ravno tako se na tretjo plahto položi četrta, na četrto peta i. t. d. Ker vsaka plahta pokriva polovico prejšnje, zgodi se, da je streha pokrita povsod z dvema plahtama, samo nižja plahta je ena. Zato pa se na nižjo plahto, katera največ trpi, položi druga plahta vsa; ali drugače rečeno, na nižji del strehe položita se dve plahti, t. j. prva in druga, ena na drugo; na nji položi se tretja itd. Ko je treba streho „završiti“, t. j. narediti ji vrh, sešijeta se dve plahti vkup, in tako se dobi greben. Na stropila pribijajo se preklje tako, da bi vsaka plahta počivala na treh prekljah. Plahte se k tem prekljam privezujejo ali pa pribijajo.

Taka streha brez vsake popravke stoji lahko nekaj let. Da bi bila pa še bolj trdna in lepa, dela se tako le: jemlje se 8 delov negašenega vapna, 4 dele gline in 5 delov peska; vse to se zmeša dobro mej soboj, in s to zmesjo namaže se vsa streha. Ta zmes je zelo podobna po sestavi hidravličnemu vapnu ali cementu. Ko je streha še mokra, posiplje se z debelim rečnim peskom ali pa z lito opeko, ki je debela kakor grah. Ko se cement posuši, bode se tu in tam raztreskal; no to nič ne de: treščice se zavijejo z drobnim potočnim peskom, ki mu po nekaterih krajih pravijo „svišč“. Taka streha je večna in jako lepa in bolj po ceni, nego katera si bodi druga.

1886. leta, 29. junija bila je prva poskušnja take strehe. Nedaleč od mesta Krasnoufimska, pri veliki cesti postavili so streho, ki je bila pokrita s takimi plahtami. Pri poskušnji so bili navzočni okrajni glavar (ispravnik), deželni glavar, mestni župan, deželni odborniki, župani iz okolice in več sto prič.

Poskušnje so bile naslednje. 1. Po strehi je hodil sem ter tja kmet: streha se ni upogibala in nikjer udala. 2. Na streho so položili goreč snop: snop je zgorel, strehe pa se ogenj ni doteknil. 3. Na vseh štirih vogalih strehe naložili so kupe slame in jo zažgali, slama je zgorela, streha pa je ostala, kakeršna je bila. 4. Streho so oblili s petrolejem in ga zažgali: streha je ostala cela. 5. Na streho so naložili celo gromado drv in jih zažgali, da bi videli, ali ne bodo začela tleti stropila in preklje: drva so zgorela, stropila in preklje pa so ostale hladne pod streho. 6. Pod streho so navlekli suhega grmovja in ga zažgali: zgorela so stropila in preklje, streha, t. j. plahte pa so ostale popolnoma nepoškodovane. 7. Na streho so brizgali vodo iz požarne brizgalnice, in sicer 20 veder na 2 tretjini kvadratnega sežnja:

voda strehe ni premočila, dasi ta streha ni bila namažana s cementom.

Omenjeni gospodje so, ko je bila poskušnja končana, napisali zapisnik in se vsi pod njim podpisali. Druga poskušnja se je delala letos v pričo velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča. Pokazalo se je zopet vse, o čemur sem pisal više. Posebno zanimivo pa je bilo, da so realci ob času, ko je bila streha oblita s petrolejem in zavajljeno z gorečo slamo, pod streho pili čaj in peli ve-sele pesmi.

Nočem podrobno opisovati tkalskega stavka — ali kako se temu tkalskemu stroju po slovenski pravi — kajti opisan je dovolj, če rečem, da je tak, kakeršnega ima vsak tkalec, samo da se dela večji, kajti plahta je 1 meter široka; seveda, dela se lahko tudi ože. Resnica je samo to le: platno se navija na valjar; v valjarji stavka pa, na katerem se tko slamnate plahte, dela se raza (špranja), v katero se spušča plahta, kajti ona se na valjar ne da navijati, ker je predebela. Sicer pa razjasnim z velikim veseljem, če je še kaj treba in ako kdo želi, in jako srečen bodem, ako moj glas ne bode glas vpijočega v puščavi. Prepričan sem, da je treba poskusiti le enemu, in najde se mnogo posnemalcev. Stavka za tkanje plaht si kupi lahko cela vas vkup, kajti dva človeka na dan lahko nadelata 60 metrov dolgo plahto, katera se potlej reže na take kose, kakor je streha dolga. Zelo prijetno bi mi bilo, ko bi drugi slovenski listi ponatisnili ta moj spis na občo korist prostega naroda.

Prof. M. Hostnik.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 31. Prosim, naznanite mi, kje je dobiti najboljšega in najcenejšega gipsa, in če je toli hvalisani gips istinito zelo koristen detelji. (A. R. župnik v S.)

Odgovor: Kranjski gips, ki ga kopljejo na Dovjem, prodajata v Kranji dva trgovca, namreč Majdič in Sušnik. Cena bode menda pri obeh enaka. Gotovo je gips detelji zelo koristen, a le na oni njivi, katera je tudi gnojna. Gips ni neposreden, ampak posreden gnoj t. j. gnoj, ki nima v sebi nikakih redilnih snovi za rastlino, ima pa take razkroljive sestavine, ki vplivajo na hitrejši razkroj onih redilnih snovi, katere so rastlinski živež. Gips je njivi to, kar je bič konju. Čilega in sitega konja moremo z bičem obdržati v hitrem teku, lačnega in trudnega pa moremo z bičem za kratek čas res nekoliko pognati, zato se pa potem toliko bolj utruji ter onemore. Na zelo gnojni zemlji moremo z gipsom pridelati velikanske množine detelje, katera ne izsesava njive do škode, ker i tako poganja korenine v globočino, kamor druge rastline ne segajo. Na malo gnojni zemlji pa prvič ni vredno z gipsom gncjiti, in drugič preveč trudimo njivo.

Vprašanje 32. Tu pri nas na Goriškem nimamo rokodelca, ki bi znal narejati pinje, ki so podobne vrtečemu sodčku. Naznanite mi, kje morem naročiti tako pinjo? (J. L. v Rifenberku.)

Odgovor: Tudi na Kranjskem ne izdeluje nihče takih pinj. Taka pinja se imenuje Lefeldtova pinja, ter so na prodaj razno velike pri A. Pfannhauser-ji na Dunaji (Wien, Strozgasse).

Vprašanje 33. Kje dobim najboljšega spomladanj-skega ječmena in kje najboljši Cugmajerjav plug? (J. T. v Mali vasi).

Odgovor: Semena najboljših jarih žit, kakor tudi izvrstnega hanaškega ječmena doboste pri vodstvu kmetijske šole v Grmu pri Rudolfovem. Tam doboste takega semena, ki je bilo lausko leto naročeno naravnost iz svoje domovine, po navadni naši tržni ceni. Cugmajerjeve pluge prodajata v Ljubljani A. Druškovič na glavnem trgu in Trček na Valvazorjevem trgu.

Vprašanje 34. Katera zemlja ugaja bolj lucerni, težka ilovnata ali bolj lahka peščena? Kedaj je najugodnejše lucerno sejati, in kako jo je bolje, samo zase ali med žito?

Odgovor: Lucerni prija bolje globoka zemlja, ker sega s koreninami po več metrov globoko. Kolikor globoča je zemlja, toliko dlje časa zdrži lucerna na njivi, in sicer 4 do 10 in tudi več let. Rodovitna ilovnata zemlja pa lucerni bolj ugaja nego peščena. Glede setve pa velja vse tisto, kar o štajarski detelji. Gotovo je pa najbolje lucerno sejati med žito, ker si prihranite tako posebno obdelovanje za njo, ker vam da žito do poletja pridelek, ki vam drugače odpade in ker žito varuje mlado deteljo suše in drugih nezgod, kajti mlada detelja, bodisi lucerna ali štajarska, je zelo občutljiva.

Vprašanje 35. Kedaj je najboljši čas cepiče lomiti, da bi cepil za kožo? (J. L. v Šm. na Koroškem.)

Odgovor: Cepiče lomiti je razvada, ki nima nika-kega pomena. Cepiče je rezati. Cepite pa na ta ali on način, cepiče si pripravite po zimi. Najboljši čas je me-sec februarij. Če ni drugače, smete napravljati cepiče tudi še pozneje, a vsekakor toliko zgodaj, dokler se drevje ni še umužilo.

Vprašanje 36. Kako se prežene živini lišaj? (J. L. v Šm.)

Odgovor: Lišaji se narejajo vsled nesnage in tudi iz krvi. Najprvo je, živino dobro snažiti, zlasti pa kožo večkrat z milom izpirati. Za lek pa dajajte živini kako čistilo, na pr. grenko sol. Ako boleznitako ne preženete, potem je zastarela, a pomagal vam bode le živinski zdravnik.

Vprašanje 37. Naznanite mi, ali se da pregnati baumbaks živini? (J. L. v Šm. na Koroškem.)

Odgovor: Boleznitako baumbaks ne poznamo, morate nam popisati bolezen, ali pa naznanite njeno pravo nemško ali slovensko ime, potem vam moremo šele odgovoriti.

poravna brana vse krtine, katere moramo drugače poravnati z grabljami; drugič potrga brana ves mah; tretjič raztrga rastlinam korenine. vsled česar se bolj razrastejo spomladi, in četrtič zrahlja brana travniku tla, katera treba tak isto obdelovati ravno tako, kakor njivo.

Travniške rastline hočejo, da dobro uspevajo, kakor poljske rastline, zraka, toplote in vlage. Zrak ima v sebi mnogo redilnih snovi, prihaja pa k koreninam le tedaj, če je zemlja luknjičava, to je zrahljana. Toplota je potrebna za vsako življenje, zemlja se pa tem bolj zgreje, kolikor hitreje izpuhti nepotrebna voda iz nje. Vlaga je zemlji zato potrebna, da se raztope redilne snovi. Trda travniška tla ostanejo dolgo časa mokra in mrzla, a kadar se posuše, postanejo pa le težko zopet vlažna. Na povlečenih travniških tleh je pa drugače, ker si morejo zrahljana tla vsak čas okoristiti zračne vlage.

Zrak, toplota in vlaga pa morejo vplivati skupno tudi prav dobro na travnik, če imajo dohod v tla, ker največ pomorejo, da razpadejo rudnine in da se raztope rudninske redilne snovi.

Kar uči teorija o tej reči, potrjuje tudi iskušnja.

Na kmetijski šoli v Wormsu pokazali so praktični poskusi to le:

Odbrali so štiri enake dele travnika, od katerih so dva povlekli in tudi dva pognojili.

	Pridelek	stroški
1. parcela, nič povlečena in nič pognojena	377 kgr.	— gld. — kr.
2. parcela, nič povlečena in pognojena	833 "	6 " — "
3. parcela, povlečena in nič pognojena	770 "	1 " 20 "
4. parcela, povlečena in pognojena	1563 "	7 " 20 "

Številke govore jasno, ni jim treba dajati pojasnila. Enake uspehe so gospodarji dosegli sicer tudi že na Slovenskem.

Povlačevati pa moramo ob pravem času, to je tedaj kadar so travniška tla konec zime toliko mehka, da se morejo klini od brane v zemljo zadirati. Povlečeni travnik mora dobro razpraskan biti na vse strani, kar ni z navadno našo brano mogoče. Naredili so posebne travniške brane, ki so dosti težke ter sestavljene iz mnogih majhnih železnih členov. Taka brana povleče ravno tako dobro tudi neravna tla. S parom konj moremo na dan povleči 6 orali travnika, torej zadostuje ena brana vsej vasi, če treba, tudi vsemu okraju. Travniška brana je največkrat za posameznika predraga, zato naj si jo omislijo gospodarji po zadrugi.

Razne reči.

Molj koji nam kožuhovino in drugo volnato obleko razjeda, napravlja v marsikateri hiši veliko škode. Nekateri ga preganjajo s pavovim perjem in tobakom, a vse to je zastonj, če se v kožuhovini že zaléga nahaja.

O povlačevanju travnikov z brano.

Povlačevanje travnikov z brano je gospodarsko opravilo, katerega nikdar ne moremo dovolj živo priporočati. To opravilo ima mnogo dobrih strani. Prvič